

LIBRIS

We know
books

AUREL RĂU

**LUCIAN BLAGA
ÎN TIMP
ȘI
ÎN ETERN**

Critică, versuri, proză

**Casa Cărții de Știință
Cluj-Napoca, 2024**

Cuprins

O carte Blaga	5
Un profil	7
Au existat cinci Lucian Blaga	9
Efigie	11
Blaga în luna mai	13
În etern	17
Lucian Blaga	19
Calendar	21
Pe firul anilor	23
Două cuvântări	29
Cuvânt la o despărțire	31
Cuvânt la o reîntâlnire	34
Întâlniri	37
O șezătoare literară	39
Ediție Lucian Blaga	45
Sporind taina lumii	48
<i>Erinnerung</i>	60
Mirabila sămânță	63
Despre cărți	69
O carte document literar	71
Focul lusitan	78
Brodări cu „brodul” sau între jurnal și roman	88
Poeți englezi	94
Alba Iulia – Sebeș Alba	103
Lucian Blaga și vântul	105

Două interviuri -----	107
I.D. Sârbu despre Lucian Blaga -----	109
Ultimii ani din viață ai lui Lucian Blaga -----	116
Tetralogie -----	127
Etapе Lucian Blaga -----	129
După 50 de ani -----	141
Lucian Blaga între două dedicații -----	157
Amintiri și reformulări-----	173
Potpuriu -----	187
Un fapt de tăcere -----	189
Cinci aproximări -----	191
Despre traduceri-----	193
O artă poetică-----	196
Faptul strict-----	198
Varia -----	201
Povestea unei statui -----	203
O casă Lucian Blaga -----	213
Iubirile -----	224
Addenda -----	247
Tehnică și basm -----	249
Scrisoare dactilografiată -----	251
O scrisoare de mână-----	267
În Lancrăm -----	277
Hronic-----	279
Un alt profil -----	281

O carte Blaga

O nouă carte despre Lucian Blaga. Una din mai multe care au fost scrise după marea lui trecere, și precedând o infinitate, referindu-te la câte vor fi scrise în viitor, despre o creație în secolul XX, românesc, a unui scriitor total, care a excelat în poezie, aforism, filosofie, teatru, proză și în arta traducerii, cu un talent ieșit din elementele lumii și din comun.

Căreia să-i explici titlul la care te-ai oprit. Prin „timp”, însemnând dintre când l-ai văzut prima dată și când l-ai văzut pentru ultima dată pe om, un interval de 15 ani, dar și timpul cu majusculă, de care poetul s-a temut cel mai mult, dacă s-a temut de ceva, sau înfruntându-l, de aici o accepție a unei sintagme „în etern”.

Și să-i explici și rostul: de a aduna la un loc un număr de texte, diferite și apropiate între ele, vreo 15, cu altele, cam tot pe atâtea, ulterioare apariției gândului ei, pentru un omagiu, o apreciere despre valoare și o mărturie. Scrise, socotite împreună, prin vreo 65 de ani. Singurul motiv să li se propună această alianță fiind că aparțin aceluiași autor.

Unele, exprimări dintr-un moment dat, documente de timp; altele, impresii de lectură, cu preocupări pentru expresie – primele. Reluate din pagini de reviste, cu mici sau mai mari retușuri, pentru un acord mai bun a ceea ce s-a vrut a fi spus, cu ceea ce s-a reușit, în clipă, a fi spus, în raport cu o proprie credință. Altele, reconsiderări din perspectiva unor deveniri și dintr-un fond de amintiri, readânciri într-un tumult, retro – cele din a doua categorie. Și unele, și altele, în căutarea unui numitor comun. Cu întrebări despre un criteriu de paginare. Cronologic? Tematic?

Dar pentru o justificare a unui entuziasm, sau o încurajare în fața unui întreg punând în joc mai multe vârste din care s-a dat semn, contraveniri unei unități, să fie pomenite titluri! De câteva articole cu subiect sau obiect precis, ca „Ediție Blaga”, „Sporind taina lumii”, „Erinnerung”, „O șezătoare literară”; de câteva alte semnalări, însemnări sau glosări despre cărți, ca „În Portugalia”, „Brodări cu «brodul»”, „Viața lui Lucian Blaga (III)”,

„Poetri englezi”. Alături de altele, complementare, ca „*Mirabila sămânță*” și „*O artă poetică*”. Lor asociindu-li-se un grup de texte mai ample, între care „*Etape Lucian Blaga*”, „*După 50 de ani*”, „*Între două dedicații*”, în ele cu, fiindcă scrise la intervale, în alte registre, repetări de afirmații și informații – axe unui imaginar narativ.

Doar o alteritate, din alterități. Ca două texte puse sub titlul „*Două interviuri*”, unul, despre o convorbire a lui I.D. Sârbu cu Ion Jianu, și unul chiar interviu, al autorului, despre ultimii ani din viață ai poetului; și, trei, iar mai lungi: „*O casă Lucian Blaga*”, „*Iubirile*” și „*Povestea unei statui*”, o altă grupare. Și, cu un loc mai în față, un „*Cuvânt de despărțire*”, scris în 7 mai 1961, pe post de o lacrimă, spre a fi – doar – rostit, și un altul mai scurt, de reîn-tâlnire, „*La dezvelirea unei statui*”, scris în 1970.

Dar să mai fie o precizare: că un al doilea articol, ca vechime, este cel scris la vreo șase ani după cel despre despărțire. Ca prefață la un prim volum de versuri alese, apărut într-o colecție „*Cele mai frumoase poezii*”, menționat mai sus.

Pentru puțin colorit, procopsindu-se cu un loc în sumar și un mănunchi de câteva articole scurte, ca „*Un fapt de tăcere*”, „*Despre traduceri*”, „*Faptul strict*”, într-un capitol „*Potpuriu*”.

Și, pentru o notă de sărbătoresc, fiindcă pe firul anilor s-au scris și câteva poezii cu subiect Blaga, toate „ocasionale”, cum ar spune Goethe că trebuie să fie poezia¹, dând o mână și ele, de ajutor, unei structuri. În număr, iar, de trei. Prima, scrisă în 1970. A doua, despre marea Adunare, din Alba Iulia, *Lucian Blaga și vântul*. Iar ultima, o notație din Lančrăm, de centenar. Poezii, să deschidă, să marcheze un centru, și să închidă un concert.

După cum, când lucrul la cuvinte este gata, niciodată destul, să se autopropună și un număr de fotografii.

Acestea fiind spuse, un drum cu Lucian Blaga poate începe.

¹ „Lumea e atât de mare și de bogată, iar viața atât de felurită, încât prilejuri pentru poezii n-au să lipsească. Trebuie toate să fie însă poezii ocazionale” (Goethe).

LBRIS

We know
books

Un profil

Au existat cinci Lucian Blaga

Primul – când, copil, născut în Lancrăm, în secolul XIX, cu cinci ani înaintea secolului XX, ca fiu de preot într-o familie cu părinți fii de preoți, nu departe de orașul Sebeș, învață „veșnicia”, ivită „la sat”; adolescent, e licean la Brașov; tânăr, e student în teologie la Sibiu și Oradea, și publică, în 1914, 1915 și 1916, articole de filosofie și aforisme, iar din 1917 e student în filosofie la Viena, unde în anul 1919 își va da și doctoratul; de unde, întors, va debuta în volum cu Poemele luminii, în care, într-un loc, spune: „săgeată vreau să fiu să spintec nemărginirea”; publicând și volumul de aforisme, cu un gând de viitor, Pietre pentru templul meu.

Al excursului autobiografic Hronicul și cântecul vârstelor.

Al doilea – clujean și bănățean, când, în orașul de pe Someș, scrie teatru, concomitent cu o activitate gazetărească și revuistică, participă, cu scriitori bucureșteni veniți în Ardeal, la înființarea revistei literare importante Gândirea; prima lucrare dramatică, din vreo trei, numindu-se Zamolxe, mister păgân; dar publică și volumele de poezie Pașii profetului și În marea trecere, o adevărată întemeiere; și deschid ferestre în reflexiv cărți de eseuri ca Fenomenul original și Fețele unui veac.

Locuind, la Cluj, pe o stradă Calea Moșilor 18¹, iar, în Lugoj, într-o casă pe un deal cu vie.

Al treilea – al aventurii diplomatice, în cinci țări (Polonia, Austria, Cehoslovacia, Elveția și Portugalia), al unei vieți; și al urcării la o altitudine de cumpănă a apelor liricii, cu trei volume, din care, două, Lauda somnului și La curțile dorului; cum și pe scenele teatrelor, cu piesele Meșterul Manole și Avram Iancu, dar și Cruciada copiilor; și la cote din cele mai de sus, în filosofie, prin cărțile Spațiul mioritic, Religie și spirit, Artă și valoare, Eonul dogmatic și Diferențialele divine.

¹ Adresă la care Lucian Blaga, proaspăt căsătorit, a locuit în anii clujești 1920-1925.

Al încoronării unei activități, cu primirea în Academia Română, ca membru plin.

Al patrulea – când fostul ministru plenipotențiar e profesor universitar în Cluj și în Sibiu, predând Filosofia culturii, o nou-tate în învățământul superior românesc; dar și redactând o revistă de filosofie singur, Saeculum, publicând un nou volum de versuri, Nebănuitele trepte, și scriind încă două piese de teatru, Arca lui Noe și, într-un dor de anii liceali, Anton Pann. Înfruntând un timp de război și suportând urmările lui, când drumurile, pentru un scris autonom, sunt în suferință.

Numărul cărților care nu pot vedea lumina tiparului, din motive varii, ajungând la opt.

Și al cincilea – când, într-un timp, e traducător, iar metafizicianul devenit bibliotecar scrie Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea; respectiv duce și un război cu o nedreptate, nu doar prin romanul problematizant și alegoric Luntrea lui Caron; finalizează construcția sistemului său filosofic, și într-o Antologie de poezie populară adună comori din tezaurul liric care e folclorul; iar prin poeziile originale pe care le scrie acum, confesări și sublimări, e într-o întrecere cu valoarea volumelor de versuri care le-au precedat.

Cu – sau și despre – acest din urmă Lucian Blaga, un învingător, care trăiește „numai” prin „operă”, vorbindu-se, inclusiv prin viu grai.

LBRIS

We know
books

Efigie

Blaga în luna mai¹

Lucian Blaga, poet între poeți, este serbat în 9 mai, ziua lui de naștere. Nu numai în orice zi, prin lectura scrierilor lui.

Vede lumina zilei în satul Lancrăm, ca al nouălea copil al preotului ortodox Izidor Blaga și al Anei Moga. Mama, cu străbuni stabiliți în Transilvania din secolul al XVI-lea, români macedoneni; tatăl, cu interes pentru filosofie, dar și cu pasiuni pentru tehnică, în activități economice gospodărești.

Învață în Sebeș, Brașov, Sibiu, Oradea și Viena, unde se află ca studentă, din 1916, la Medicină, și o „creolă”², Cornelia Brediceanu, din intelectuali bănățeni, de care se va îndrăgosti și cu care se va căsători în Cluj în 1920.

Debutază în 1919 cu volumul de versuri *Poemele luminii*.

Are, din 1920, în România Mare, timp de 4 ani, proaspăt căsătorit, o existență de ziarist la Cluj, colaborând, și fiind redactor, la ziarele *Patria* și *Voința*, și la o revistă *Cultura*. Ani în care scrie și publică alte volume de versuri, fundamente poeziei moderne românești, *Pașii profetului* și *În marea trecere*, prin care un univers unic e pe deplin conturat, dar și teatru, între care *Zamolxe*, *mister păgân* și *Tulburarea apelor*.

În 1 mai, din 1921, apare în Cluj revista *Gândirea*, căreia îi este unul dintre întemeietori, alături de Cezar Petrescu și Adrian Maniu, revistă de referință despre care va spune că s-a ivit „ca un buchet de tendințe centrifuge și aproape ostentativ fără program”, cu, de la început, „o atmosferă de colectivitate, întemeiată pe prietenie”.

Din 1924 se mută în Banat, în Lugojul familiei Brediceanu, unde se consacră în exclusivitate scrisului literar.

Din 1926 este diplomat, în Varșovia, Praga, Berna, Viena și Lisabona, de la atașat de presă la ministru plenipotențiar, interval în care opera sa literară și filosofică îl situează printre personalitățile cele mai de vază ale culturii țării, fiind ales, în

¹ Text prezentat la o emisiune radio, revăzut.

² Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*, București, Editura Tineretului, 1965.

1937, membru plin al Academiei. Iar din 1939 este din nou în Cluj, acum ca profesor de Filosofia culturii al Universității Daciei Superioare unde va funcționa – cu cinci ani de refugiu sibian – până în 1948 inclusiv. Când este îndepărtat, pe motive politice, din învățământ, pentru concepția sa filosofică și trecutul său diplomatic, dar va lucra într-un Institut al Universității, ca cercetător, și, până la pensionare, în cadrul Bibliotecii Academiei, filiala Cluj.

Vor urma, prin ani, după volumele amintite, în planul creației, alte, importante, volume de versuri, *Lauda somnului*, *La curțile dorului* și *Nebănuitele trepte*; și de filosofie, *Fenomenul originar*, *Artă și valoare* și *Eonul dogmatic*; piese de teatru, ca *Fapta* și *Cruciada copiilor*; cărți de eseuri, ca *Ferestre colorate* și *Fețele unui veac*; antologii sau îngrijiri de ediții, una cu versuri de Mihai Eminescu. Va înființa și edita, conduce, redacta și o revistă de filosofie, *Saeculum*.

Și alte piese de teatru! În 1935, cunoaște un adevărat triumf, după zece ani, cu o punere în scenă a piesei *Avram Iancu*, la Teatrul Național din București, eveniment despre care Mircea Eliade va spune: „un moment revoluționar în cultura română”. Aceasta, după ce, în același teatru, în 1929, fusese pusă în scenă o altă performanță dramatică, de viziune, *Meșterul Manole*.

Din 1948, odată cu instaurarea regimului politic de „dictatură a proletariatului”, autorul poeziei *Lucrătorul*, cu versurile: „fără să vreau m-alătur bunei tale vestiri / și-o strig în sfintele vânturi”, nu are dreptul să publice versuri originale, iar, în presa vremii, poate semna doar traduceri din scrierile altora, e drept, mari scriitori ai lumii.

În 1960, opera de gânditor – imaginată în 1942, într-o prefață, ca una compusă din cinci *Trilogii*, descreșteri spre cer: a *Cunoașterii*, *Pragmatică*, a *Culturii*, a *Valorilor*, *Cosmologică* – este terminată, cum se va spune într-o scrisoare din august 1959: „peste câteva zile termin ultimul volum al operei mele filosofice”, când etajările menționate rămân numai patru, fără cea de a doua, și se va renunța la „trei lucrări ce urmau să trateze fenomenele para-psihologice”³, un efort fizic despre care va exista mărturia: „Sunt la transcriere, și stau la masa de scris cam 8 ore pe zi. Mă dor încheieturile mâinilor”.

³ Ion Bălu, *Viața lui Lucian Blaga*, București, Editura Libra, 1995-1999.



Bolnav grav la sfârșitul lui 1960, după ce, prin întregul an, începând din luna mai, i se vor publica mai multe poezii originale, poetul internat în una dintre clinicile din Cluj, moare în dimineața de 6 mai. Iar autoritățile de stat vor stabili, pentru înmormântare, ziua de 9 mai. Astfel un destin făcând ca luna mai să aibă două evenimente Lucian Blaga: al venirii în lume și al plecării din lume.

Lucian Blaga, de sărbătorit, prin lecturi, oricând.

9 mai 2021

Lucian Blaga¹

La a doua întrupare,
prin harul mâinilor lui Romul Ladea

„Calea aici ce greu se găsește”
graiului,
vai,
de pământ!
„Lucian Blaga e mut ca o lebădă”;
„zăpada făpturii ține loc de cuvânt”.

Dar lacătul fără îndurare
încerc să-l desferic.
O singură undă de surâs pe fața lui
cumva de tresare,
„dezbracă patria de întuneric”.

Ci el, ca printr-un somn „lângă Sibiu, prin lunci”,
printre stejari...
Clipa nu mi-i
sustrasă vastei reverberații...

„Adus puțin din umeri
și aplecat peste întrebările lumii”,
pogoară marile spații
ale privirilor tale nelumești,
de sorb,
care văd „în adâncuri toate misterele”,

peste sufletul nostru tulburat și orb,
peste vetrele noastre
și peste sferele

¹ Din volumul *Turn cu ceas*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1971.

unde păsări măiestre
zboară,
vechi luminând înaltul!

„De pe-un umăr pe altul,
tăcând”, îți treci „steaua ca o povară”.

1970

LBRIS

We know
books

Calendar

Pe firul anilor

În toamna lui 1942, copil, în vârstă de 12 ani, mergând, dinspre orașul Bistrița, în trăsură, cu părinții, spre orașul Năsăud, unde am fost înscris în prima clasă de liceu, am trecut, fără să știu, printr-un loc unde, la nici trei sute de metri, Lucian Blaga avea o casă cu grădină, cumpărate în urmă cu vreo trei ani, în 1939, proprietate la care a venit, de mai multe ori, din Cluj, la scris filosofie, poate și versuri, în două veri – cu alte cuvinte, am trecut printr-un aer, din vecinătatea unui „spațiu”, lui familiar, cu ceva și din duhul său.

Pe poet întâmplându-se să-l pot descoperi îndată după război, care este încheiat în 9 mai 1945, la 50 de ani de la ziua lui de naștere, prin faptul că este instituită ca zi a Victoriei sau a Păcii. Și anume, sau concret, dintr-un fragment de volum de versuri dezmembrat, dintr-un pod de casă, al cuiva, unde au fost aduse mai multe cărți, o stivă în prăvălire, pradă dintr-o pradă de război, de unde mă puteam împrumuta, în vacanța de vară, spre lectură, fără a fi unic frecventator, cărți de autori români și unii străini, printre care un volum de traduceri *Poeți străini*, de George Murnu, și *Viața lui Isus*, de Ernest Renan. Dar și un număr de exemplare din *Revista de Filosofie*, a lui Constantin Rădulescu-Motru. Fragment, în el cu o *Autobiografie*, semn că din volumul *Lauda somnului*, cel mai ilustrativ. În aceeași, de o evlavie și de haiducie, vraiște, dând, după un timp, și peste volumul de aforisme, o ediție cu coperte verzi, *Pietre pentru templul meu*, și volumul, format mic, de eseuri *Fenomenul originar*. O trecere, din nou primă, la propriu, prin duhul reflexiv blagian.

Prima dată, elev în clasa a VII-a de liceu, la Cluj, pe Lucian Blaga l-am văzut în noiembrie 1947, în sala mare a Colegiului Academic, din vecinătatea Universității, stând singur, pe un scaun în mijlocul unei scene foarte largi, și vorbind, în fața unui numeros public, despre Dimitrie Cantemir. Descoperisem afișul pe clădire, cu o zi înainte, în drumul meu spre Seminarul Pedagogic Universitar, actualul Colegiu Național „Emil Racoviță”. Într-un caiet de „însemnări”, cu câteva momente lirice, din acel timp,

am notat, a doua zi, într-o exaltare: „Ieri am ascultat pe «uriașul» Lucian Blaga vorbind despre...”. Și câteva expresii din discurs, între altele, această frază, de început: „Dimitrie Cantemir nu este un om, Dimitrie Cantemir este o legendă”. Pe care nu o mai găsesc în forma în care a fost publicat, în volumul *Isvoade*, din 1972, un articol „Dimitrie Cantemir”, evident ulterior redactat, dar găsesc formularea, apropiată, în referire la „inorog”, numele slav pentru „unicorn”, simbolul pe care prințul moldav, „figura intelectuală cea mai înaltă și cea mai complexă a literaturii noastre vechi”, și-l alege în *Istoria ieroglifică*: „o ființă pe jumătate reală, pe jumătate de poveste și legendă”. Și am notat și: „Îmbrăcat sobru, în culori închise, a apărut pe scenă cu niște foi în mâini, din care a citit. Vorbea rar, cu voce aproape cântată, cu un aer liniștit și depărtat”.

Prin toamna anului 1947 pot intra într-o comunicare cu poezia lui Lucian Blaga în totalitatea ei, prin posibilitatea de a împrumuta, pe rând, de la doi colegi prieteni, respectiv din bibliotecile părinților lor, care sunt profesorul universitar de literatură și istorie literară Ion Breazu și medicul profesor universitar de Semiologie, Ioan Goia, ediția de *Definitive*, de la Editura Fundațiilor Regale.

În preajma lui Lucian Blaga se va întâmpla să mă aflu, prima dată, în redacția *Almanahului literar*, cel mai târziu prin partea a doua, din anul 1953, când revista, unde sunt redactor din 1950, publică, în traducerea lui, primul capitol din *Faust, Prologul în cer*.

De prin începutul anului 1954, amintindu-mi o primă încrucișare de pași cu autorul volumului *Pașii profetului*, prin preajma Bibliotecii Universitare din Cluj; eu venind de la Clinica Medicală II, unde am mers să-l văd pe poetul Emil Isac, iar el, dinspre Piața Libertății, respectiv statuia lui Matei Corvin. Când au fost schimbate câteva cuvinte. Despre numărul în lucru al revistei și despre starea grea a poetului grav bolnav. În lunile următoare, din aprilie începând, existând mai multe vizite ale lui la redacție, în legătură cu succesivele traduceri din lirica universală publicate în *Steaua*.

De prin 1954, vara, lucește, în legătură cu Lucian Blaga, o amintire mai aparte. Din localitatea Sângeorz-Băi, unde, aflându-mă la o cură de ape minerale, poetul Lucian Valea, om al locului, îmi propune să merg cu el în gară, să-l salutăm venind

de la Casa de Creație a Uniunii Scriitorilor, din Valea Vinului, să ia un tren. Când vom sosi, el aflându-se, cu alți scriitori, așteptând între linii, pe fețe toți cu un aer de munte, din grup mai amintindu-mi-i: pe fiica sa, Dorli, pe care o vedeam prima dată, și pe poetul Ben Corlaci.

Din anul 1955, când Lucian Blaga împlinește 60 de ani, și când în numărul pe mai e prezent cu două traduceri, în absența vreunui articol despre el, aniversar, îmi aduc aminte de două întâlniri într-un decor altul decât cel al redacției. Una, din 9 mai, când poezii revistei *Steaua*, A.E. Baconsky, Victor Felea, Aurel Gurghianu și subsemnatul, îl vizităm la Biblioteca Universitară, într-o sală cu cărțile Blajului, ducându-i un buchet mare de flori și opera completă, legată în piele, ediție de lux, cumpărată de la un anticariat, a lui Jean-Jacques Rousseau.

Prin 1959, de prin primăvară, am mai multe întâlniri cu el, ca redactor-șef, în perspectiva unei publicări și cu poezii originale. Dar, după câteva întrevederi la redacție și la Biblioteca Universitară, unde el lucrează ca bibliotecar, ne vom întâlni, de două ori, și în locuința mea. Prima dată, să-mi aducă un articol pe care îi sugerasem să-l scrie, pentru o implicare în „actualitate”, estimat ca posibil argument pentru a se obține mai grabnic aprobarea mult așteptată. Articolul fiind despre lansarea unei prime rachete cosmice, în jurul Pământului, de către Uniunea Sovietică, eveniment din 2 ianuarie. Iar a doua, pentru a-mi aduce o formă, din acel text, corectată, în urma unor observații care au fost făcute la text.

O altă întâlnire cu totul diferită, cu Lucian Blaga, în afara cadrului redacțional, o voi avea în vara lui 1960, când sunt invitat, de către el, la o cofetărie, din Cluj, „Pescăruș”, unde îmi arată, în manuscris, să o citesc, poezia *Mirabila sămânță*. Evident, pentru publicare. Poezia epocală, care va apărea în *Steaua* în numărul 8, din luna august.

Ca, prin septembrie-octombrie, să-mi fie propusă o întrevedere în locuința lui, de pe strada Amos Frâncu, proiect realizat. O comunicare, inclusiv sufletească, mai mare. Când vom citi din mai multe „Caiete”, pentru un grupaj mai substanțial de poezii. Din care vom reuși să publicăm, în numărul pe decembrie, patru creații frumuseți: *București de odinioară*, *Mică odă unei fete*, *Cerbul și Risipei se dedă florarul*.

În decembrie 1960, o altă întâlnire a mea cu Lucian Blaga, și ultima, va fi într-o cameră mare de spital, unde voi reuși să-l vizitez: i s-a spus „rezerva 15”, în Clinica Medială I, în care se afla internat, din 30 noiembrie, pentru acuzări de dureri în regiunea lombară, declanșate în 6 noiembrie în București. Data putând-o aproxima prin coroborarea a două informații din monografia lui Ion Bălu. Prima informație fiind în legătură cu un corset de ghips, care i-a fost pus în jurul bustului, în baza unui prim diagnostic, de „fractură vertebrală”. Și care, în urma unor stări febrile, interpretate ca o consecință a unei „congestii pulmonare”, i-a fost scos, în ziua de 20 decembrie. Iar o a doua informație fiind în legătură cu un articol al meu din 1975, în care, la solicitarea mea de noi colaborări, mi se răspunde: „Mă simt într-adevăr mai bine, doctorii mi-au mai slăbit strânsoarea [...], în două săptămâni voi fi acasă și atunci reparcurgem în voie «Caietele»”.

Prin începutul de mai, 1961, în 5, îmi propun să merg la spital să-l văd pe Lucian Blaga înaintea zilei sale de naștere, pentru a nu risca o amânare pe motive medicale, în care scop cumpăr flori, în anticiparea acestei zile, de 9 mai. Dar, în dimineața respectivă, de 6 mai, sosind la Clinică, voi afla că bolnavul... a murit, în zori. Și, urcând vreo trei trepte, îl voi găsi, pe poetul care a cântat „corola de minuni a lumii”, într-un alt salon decât cel în care l-am vizitat anul trecut. „Trecătorul” lui „trup”. Soția sa, doamna Cornelia, fiind plecată în oraș, pentru formalitățile de înmormântare.

În 9 mai 1961, va fi organizat un miting de doliu, pentru Lucian Blaga, la Casa Universitarilor, din Cluj. Cu gărzi, flori și cuvântări. Când îi va fi văzută pentru ultima dată fața, cu o expresie străină. Unde, lângă catafalc, se vor face gărzi de onoare, de către scriitori tineri. Și unde, alături de filosoful D.D. Roșca, voi fi unul din trei vorbitori.

În 1966, apare volumul *Versuri* al lui Lucian Blaga, cu prefața mea, ediție îngrijită de mine, în colecția „Cele mai frumoase poezii”, a Editurii Tineretului, o selecție din toate volumele antume, dar și din postume. Iar, în 1967, apare la Editura Pentru Literatură volumul Lucian Blaga, *Poezii*, cu opera completă de antume și cu postume, ediție îngrijită, revăzută și adăugită de George Ivașcu.

În 1970, vorbesc la dezvelirea statuii lui Lucian Blaga în mărime naturală realizată de sculptorul Romul Ladea.

În 1995, particip, ca invitat, la sărbătorirea de centenar din Lancrăm și Sebeș, „Lucian Blaga”.

În 2008, sunt prezent în Lisabona, Portugalia, într-un grup de scriitori clujeni și portughezi, la un colocviu „Lucian Blaga”, organizat sub patronajul Ministerului român al Afacerilor Externe, de către Institutul Cultural Român din Lisabona, la sugestia revistei *Steaua*. Eu susținând o comunicare „Focul lusitan”.